

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Návrh NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LPEU/2021/442>

Materiál v pripomienkovom konaní do 23.11.2021

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie na základe Článku 12 odseku 5 Systému tvorby stanovísk k návrhom aktov EÚ a stavu koordinácie realizácie politiky EÚ

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Predkladaný materiál informuje o cieľoch, opatreniach a mechanizme implementácie Sociálno-klimatického fondu (ďalej len „SKF“), ktorý je novo navrhovaným fondom Európskej únie (ďalej len „EÚ“) v rámci balíka Fit-for-55 vytvoreného na podporu transformácie EÚ na klimatickú neutralitu. SKF bol navrhnutý pre jednotlivé členské štáty EÚ s cieľom zmierniť dopady na najzraniteľnejšie skupiny po zavedení pod systému pre obchodovanie s emisnými kvótami (ďalej len „BRT ETS“) pre sektory budov a cestnej dopravy (smernica 2003/87/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13. októbra 2003, o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v spoločenstve, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES Ú. v. EÚ L 275, 25. 10. 2003.

Postoj RÚZ k materiálu

Predkladaný materiál informuje o cieľoch, opatreniach a mechanizme implementácie Sociálno-klimatického fondu (ďalej len „SKF“), ktorý je novo navrhovaným fondom Európskej únie (ďalej len „EÚ“) v rámci balíka Fit-for-55 vytvoreného na podporu transformácie EÚ na klimatickú neutralitu. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k bodu 7. (Zhrnutie obsahu a cieľa návrhu)

Za slová: „LPG, CNG, vodík“ navrhujeme doplniť čiarku a slovo: „biopalivá“.

Odôvodnenie:

V zmysle smernice EPaR 2014/94/EÚ z 22. októbra 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá sa za alternatívne palivá považujú aj biopalivá. Podporu výlučne len vybraných foriem alternatívnych palív (LPG, CNG, vodík) považujeme za diskriminačnú. Biopalivá sú nenahraditeľnou obnoviteľnou alternatívou k fosílnym palivám, pomáhajú pri znižovaní záťaže na životné prostredie z dopravy, dosahujú 70 – 90 % úsporu emisií v porovnaní s fosílnymi palivami a predstavujú neoddeliteľnú súčasť politík zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov.

2. Zásadná pripomienka k bodu 13. (Pozícia/vyjednávacia inštrukcia k predkladanému návrhu)

Rozšírenie systému ETS na sektor budov a cestnú dopravu, ktorý je podmienkou pre spustenie Sociálno-klimatického fondu na zmiernenie negatívnych dopadov, nie je vhodným nástrojom na určenie ceny uhlíka pre tieto sektory. Náklady na zníženie emisií CO₂ v tomto sektore sú omnoho vyššie, ako odhadovaná cena povoleniek pre „nové“ sektory ETS, ktorú Komisia odhaduje na 48 - 80 EUR/t CO₂ pre rok 2030. Zavedenie systému ETS pre sektor budov bude mať za následok zvýšenie výdavkov za energiu pre nízkopríjmové skupiny obyvateľstva, čím dôjde k prehĺbeniu energetickej chudoby v SR a k prechodu na tuhé palivá (drevo) s výrazným negatívnym dopadom na kvalitu ovzdušia a ochranu lesov.

Odôvodnenie:

V prípade zavedenia systému ETS pre sektory budov a cestnej dopravy, je pre SR navrhovaná výška podpory zo Sociálneho klimatického fondu 1,7 mld. EUR na obdobie od 2025 do 2032, čo nepredstavuje dostatočnú kompenzáciu za negatívne sociálne a ekonomické dopady zvýšenia cien v týchto sektoroch. Prudké zvýšenie cien energií spôsobí,

že najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva zvýšia podiel vykurovania tuhým palivom, a že dôjde k prehĺbeniu energetickej chudoby na území SR. Podľa SHMÚ Správy o kvalite ovzdušia v SR za rok 2020 je jedným z najväčších problémov práve vysoká úroveň znečistenia ovzdušia tuhými a prachovými časticami PM10 a PM2,5 spôsobené najmä vykurovaním domácností tuhým palivom. Situácia je najväčšia predovšetkým v horských údoliach a v oblastiach s dobrou dostupnosťou palivového dreva. Dôsledkom zlej kvality ovzdušia dochádza v SR približne až k 5-tisíc predčasným úmrtiam na respiračné a kardiovaskulárne ochorenia ročne.

Taktiež upozorňujeme, že text pozície má nekonzistentný charakter v otázke podpory zavedenia a výšky alokácie Sociálneho klimatického fondu, čo môže mať nepriaznivý efekt na vnímanie výslednej pozície SR k návrhu. Je preto dôležité, aby stanovisko k návrhu nariadenia zohľadnilo závažné problémy, ktoré sú v SR prítomné v dôsledku vykurovania tuhým palivom, a aký efekt bude mať zavedenie systému ETS pre budovy a cestnú dopravu na výsledný podiel palív používaných na vykurovanie, ako aj na socio-ekonomický stav najzraniteľnejších skupín obyvateľstva.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LPEU/2021/442>